

Гайдучок О.І.

здобувач;

Ступницький О.І.

кандидат економічних наук, професор,

Інститут міжнародних відносин

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ РИНКУ P2P-КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку для національної фінансової системи властиві значні розриви у розвитку окремих її сегментів, що призвело до поглиблення дисбалансів та подальшої її фінансової дестабілізації. Результатом поєднання політичної та фінансово-економічної криз, які носять системний довготривалий характер, ескалація військового конфлікту, повільне впровадження структурних реформ, розбалансування державного бюджету, зниження економічної активності, погіршення торговельного балансу, вплив депозитів та суттєве скорочення обсягів кредитування є посилення загрози формування інфляційно-девальваційної «спіралі», дискретний та непропорційний характер розвитку фінансової системи. Сьогодні в Україні хоча й діє Закон «Про кредитні спілки», він є малоефективним для цілей мікрофінансування, а інституціональне забезпечення функціонування механізмів останнього є недосконалим, що спричиняє повільний розвиток ринку мікрокредитування малого і середнього бізнесу. Загалом мікрофінансові організації складають 77,4% від загальної кількості фінансових установ, але через їх невеликий розмір у них задіяно лише 14,8% працівників фінансового сектору, при цьому обсяг реалізованих послуг досить низький, що є однією з причин загальної збитковості галузі [1].

Однак останнім часом почали з'являтися нові ефективні методології надання мікрофінансових послуг, особливо мікрокредитних, причому «піонерами» більшості цих інновацій стали неурядові організації, для яких не існує офіційного законодавства, що дозволяє їм займатися фінансовим посередництвом. Державні структури, донори і практики багатьох країн зараз говорять про нові легальні структури для мікрофінансування і, перш за все, мова йде про P2P-кредитування [2].

Вже у квітня 2016 р. ПриватБанк, відслідковуючи тенденції на ринку банківських послуг, розгорнув систему такого кредитування і розповсюдив принципово новий для України сервіс kub.pb.ua, що дозволяє МСБ та індивідуальним підприємцям залучати на свій розвиток

кошти громадян і компаній, а населенню країни – вкладати кошти безпосередньо в український бізнес. Зацікавлені в залученні інвестицій підприємці та підприємства реєструють на майданчику заявки на отримання фінансування до 300 тис. грн, причому у заявці можна не лише представити бізнес і плани його розвитку, але й запропонувати додаткові бонуси та знижки для майбутніх інвесторів. Доходи інвесторів у рамках нового проекту будуть вищі, ніж пропонують банківські депозити, за рахунок прямого інвестування в бізнес без посередництва самої фінустанови. Інвестиції можна перерахувати з будь-якої банківської картки, а дохід у розмірі 25% річних буде виплачуватися щомісяця на картку. При цьому ПриватБанк, як організатор майданчика, бере на себе зобов'язання перекредитувати позичальника в разі, якщо він зіткнеться з труднощами під час погашення кредиту інвестору, таким чином інвестор обов'язково отримає свої кошти назад [3]. Тільки за перші три тижні після запуску сервісу «Кредити українському бізнесу», першої в Україні платформи «народного» кредитування малого бізнесу, гроші на розвиток бізнесу отримали 36 підприємців на суму понад 13 млн грн. Вперше в сучасній українській історії гроші на розвиток справжнього малого бізнесу – невеличких магазинів, сімейних кафе, пралень і СТО – дають звичайні люди, які користуються послугами цих же магазинів або пралень.

У свою чергу, НБУ 26 квітня 2016 року запропонував банкірам і профільним відомствам обговорити механізм законодавчого врегулювання P2P кредитування, адже такий спосіб інвестування є більш ризикованим порівняно з традиційними банківськими депозитами, оскільки повернення коштів не гарантується державою, а підхід до вибору позичальників досить ризикований. Тим не менше, ряд банків України вже почали використовувати інструмент P2P кредитування, пропонуючи в середньому дохід на 5% річних більше, ніж за вкладками. Це зацікавило значну кількість клієнтів і станом на 1 квітня поточного року обсяг таких операцій досяг 1,5 млрд гривень, у тому числі із березневим приростом 0,6 млрд гривень. У той же час такий вид кредитування не підпадає під дію Закону України «Про банки і банківську діяльність» і не регулюється ані Нацбанком, ані іншими регуляторами фінансового ринку. «Онлайн-сервіси взаємного кредитування фізичних осіб, а також платформи зі збору фінансування для підприємств отримали широкий розвиток у світі. На сьогоднішній день світовий обсяг такого кредитування оцінюється в \$ 64 млрд, а в 2020 році, за оцінками аналітиків Morgan Stanley, може досягти \$ 300 млрд», – зазначила заступник голови НБУ Катерина Рожкова [4].

Варто зазначити, що ПриватБанк в свою чергу 26 квітня 2016 року оприлюднив на своєму сайті інформацію про готовність виступити

модератором широкого обговорення банківським співтовариством перспектив і принципів розвитку ринку та сервісів мікрофінансування, в тому числі P2P-кредитування, оскільки вважає цей ринок ключовим для підтримки малого бізнесу та самозайнятості в країні. Максимальна сума підприємницького кредиту сьогодні – до 300 тис. грн, і тут найважливіше питання в зручності доступу до кредиту. Головне завдання сервісів «народного» кредитування – це консультаційна підтримка учасників проекту на всіх етапах його реалізації» [5].

Наразі в Україні з 2015 р. затверджена «Стратегія реформування державного регулювання ринків небанківських фінансових послуг на 2015-2020 роки», основною метою якої є, на основі принципів відкритості, прозорості, неупередженості, професійності, передбачуваності, законності, недискримінаційності діяльності регулятора, забезпечення сприятливих умов подальшого розвитку ринку мікрокредитування для підвищення інвестиційної привабливості та відновлення довіри споживачів небанківських фінансових послуг. У мікрокредитуванні може бути доцільним формування дворівневої системи мікрокредитування, на верхньому рівні якої – банки, на нижньому – небанківські МФО та використання трьох підходів: пряме банківське мікрокредитування; передачу програми мікрокредитування до спеціально створеної банком дочірньої структури; кредитування банками небанківських МФО. При цьому важливим є прийняття Закону «Про мікрофінансову діяльність і мікрофінансові організації», вдосконалення Національної програми розвитку мікрокредитування у напрямі розвитку механізмів державної підтримки небанківських фінансових установ і особливо впровадження інноваційних технологій дистанційного фінансового обслуговування [6]. Останні не вимагають значних витрат, оскільки використовують існуючу телекомунікаційну інфраструктуру, водночас дозволяють суттєво розширити перелік фінансових послуг, що надаються мікрофінансовим позичальникам, оскільки МФО через обмеження по ризиках досить часто не мають права на операції грошових переказів і платежів.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Національний банк ініціює врегулювання питання P2P кредитування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/>
3. ПриватБанк пропонує банківському співтовариству використовувати мікрофінансування для реальної підтримки малого бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://privatbank.ua/news/privatbank-predlagajet->

bankovskomu-soobschestvu-ispol-zovat-mikrofinansirovaniye-dl-a-real-noj-podderzhki-malogo-biznesa/

4. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. // Офіційне інтернет-представництво НБУ – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798

5. Про Німецько-український фонд [Електронний ресурс]. // Офіційний веб-сайт Німецько-українського фонду – Режим доступу: <http://guf.gov.ua/about/>

6. ЄБРР. Резюме проекту «Українська програма кредитування ММСП» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ebrd.com/english/pages/project/psd/2011/local_translations/42313.pdf

Гудима І.В.

*молодший науковий співробітник,
ДП «ДерждорНДІ»*

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СИСТЕМ ФІНАНСУВАННЯ ДОРОЖНЬОЇ ГАЛУЗІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Дорожня галузь відіграє надзвичайно важливу роль у розвитку країни в цілому та її регіонів зокрема. Фінансування будівництва доріг є сьогодні одним з визначальних питань для розвитку усєї української економіки, адже інвестиції в дорожню інфраструктуру є стратегічними – тільки при існуванні розгалуженої мережі доріг і дорожньої інфраструктури належної якості Україна зможе повністю використовувати свій експортний та логістичний потенціал, розвивати віддалені території, заохотити зовнішнього і внутрішнього інвестора вкладати капітал у різноманітні промислові і сільськогосподарські проекти.

Дослідженням стану, проблем та перспектив розвитку дорожньої галузі України присвячені роботи вчених, таких, як: В. О. Галушко, Н. В. Кудрицької, В. П. Мікловда, А. М. Новікова, Д.К. Прейгера, та ін. Проте не дивлячись на значну кількість проведених досліджень, досі недостатньо вивченим залишається питання особливостей фінансування дорожньої галузі.

За даними Міністерства інфраструктури України, зі 169,5 тис. км доріг загального користування приблизно лише 2,5 тис. км можна визнати такими, що відповідають національним стандартам. Згідно звіту Всесвітнього економічного форуму з глобальної конкурентоспроможності за рівнем розвитку автошляхів Україна посідає лише 144 місце зі 148 країн світу.